

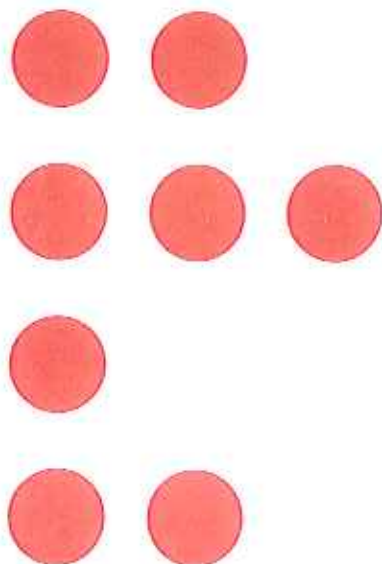
**Rekenkamer
commissie**

Wijdmeren

**ONDERZOEK
WET
MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING**

MEI 2012

INHOUDSOPGAVE

	pagina
1. Het onderzoek	2
1.1 Aanleiding	
1.2 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	
1.3 Prestatievelden	
1.4 Uitgangspunten	
1.5 Wettelijk kader	
1.6 Bijzondere voorschriften WMO: participatie en verantwoording	
2. Doelstelling van het onderzoek	4
2.1 Doel	
2.2 Onderzoeksvragen	
2.3 Normenkader	
2.4 Onderzoeksaanpak	
3. Beleidskader	5
3.1 Inhoudelijk	
3.2 Gemeentelijk regelgeving	
3.3 Afspraken	
3.4 Financieel	
3.5 Verantwoording	
4. Bevindingen	6
4.1 Algemeen	
4.2.1 Organisatie	
4.2.2 Doelgroepen	
4.2.3. Financiën	
4.3 Toetsing aan Normenkader	
4.4 Realisatie van beleidsvoornemens	
5. Antwoord op de centrale onderzoeksvraag	19
5.1 Onderzoek rekenkamer	
5.2 Respons raadsleden:	
6. Conclusies	21
7. Aanbevelingen	23
8. Wederhoor College B&W	24
9. Nawoord rekenkamer	26
Bijlage A: Geraadpleegde documenten	27
Bijlage B: Lijst geïnterviewde personen	28
Bijlage C: Overzicht uitgaven WMO 2007 t/m 2011	29

Onderzoek Wet Maatschappelijke Ondersteuning

1. Het onderzoek.

1.1 Aanleiding

De activiteiten van de Wet maatschappelijk ondersteuning (hierna WMO) werden per 1 januari 2007 overgeheveld van het rijk naar de gemeenten. De rekenkamercommissie (hierna: rekenkamer) heeft in 2008 besloten om de mogelijkheid tot een onderzoek inzake het beleid en uitvoering van deze nieuwe wet door de gemeente Wijdemeren pas in 2009 of later terug te komen; namelijk als het beleid zowel landelijk als lokaal verder is uitgekristalliseerd en met de uitvoering meer ervaring is opgedaan. In 2010 werd het onderzoek naar de WMO opgenomen in het werkprogramma 2010-2012 van de rekenkamer. In juli 2011 besloot de rekenkamer om een vooronderzoek te plegen naar de mogelijkheid van een definitief besluit tot het onderzoek. In de periode september- oktober 2011 werd een vooronderzoek uitgevoerd. Uit deze verkenning werd duidelijk dat de gemeente voldoende ervaring heeft opgedaan met de uitvoering van deze nieuwe wet. Ook de constatering dat de gemeente thans aanstalten maakt om een nieuw beleidsplan voor de komende periode 2012-2015 te formuleren en vast te stellen, was voor de rekenkamer een opportune aanleiding om de effectiviteit van het beleid van de gemeente in de aflopende eerste planperiode te evalueren.

1.2 Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO)

Het centrale principe in de WMO is het "compensatiebeginsel".

Dit compensatiebeginsel impliceert dat de overheid voorzieningen dient te treffen ter compensatie van de fysieke of geestelijke beperkingen die hun burgers ondervinden in zelfredzaamheid en bij maatschappelijke participatie. Deze voorzieningen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning stellen burgers in staat om:

- a. een huishouden te voeren;
- b. zich te verplaatsen in en om de woning;
- c. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
- d. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

1.3 Prestatievelden

De gemeente dient ervoor te zorgen dat betrokken burgers in staat worden gesteld om hun beperkingen te overwinnen. Daartoe werd een

aantal wettelijke voorzieningen en faciliteiten gebundeld en - per 1 januari 2007 - overgeheveld naar de gemeenten.

De WMO draagt de gemeenten op prestaties te leveren op negen prestatievelden, te weten:

- sociale samenhang en leefbaarheid in wijken en buurten;
- opvoedingondersteuning gericht op jongeren en ouders;
- informatievoorziening, advies en cliëntenondersteuning;
- ondersteuning voor mantelzorgers en vrijwilligers;
- bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer;
- verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking;
- maatschappelijke opvang;
- gezondheidszorg;
- verslavingszorg.

1.4 Uitgangspunten

Uitgangspunten van het Rijk bij deze overheveling van verantwoordelijkheden, taken en middelen naar de gemeenten zijn:

- de gemeenten zijn in staat om op lokaal niveau maatwerk te leveren;
- de gemeenten zijn in staat om goedkoper te leveren dan het rijk door middel van een betere samenhang van de voorzieningen en prestatievelden, de voordelen van de "één-loket-opzet", een goede samenwerking tussen cliënten en instellingen en de bevordering van het zelfstandig functioneren van cliënten.

1.5 Wettelijk kader.

Onder de WMO vallen de volgende wetten en voorzieningen:

- Welzijnswet (inmiddels opgegaan in de WMO);
- huishoudelijke verzorging in ABWZ;
- Wet voorzieningen voor gehandicapten (WVG);
- Zorggerelateerde subsidieregelingen ABWZ en ZFW;
- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ).
- Subsidieregelingen MEE (ondersteuning bij leven met een beperking);
- Centra voor kind en gezin;
- Ondersteunende en activerende begeleiding in de ABWZ (vanaf 2013).

1.6 Bijzondere voorschriften WMO: participatie en verantwoording.

Bijzonder kenmerk van de WMO is de prominente nadruk enerzijds op de participatie van de burgers/cliënten of hun vertegenwoordigers in alle fasen van de beleidsvorming en uitvoering van de wet, en anderzijds op de verantwoording tegenover de burgers en de gemeenteraad: de

horizontale verantwoording. De gemeenten dienen jaarlijks tevredenheidsonderzoeken onder de cliënten te houden. Ten behoeve van de gemeenteraad dient het college, volgens de wet, jaarlijks vóór 1 juli prestatiegegevens te leveren.

2. Doelstelling van het onderzoek

2.1 Doel

Het doel van het onderzoek is de resultaten van het WMO- beleid - zoals vastgelegd in het beleidsplan en voornemens 2008-2011 - vast te stellen.

Het onderzoek zal uiteindelijk het antwoord dienen te geven op de volgende centrale onderzoeksvraag:

Heeft de gemeente de beleidsvoornemens 2008-2011 op alle prestatievelden gerealiseerd?

2.2 Onderzoeksvragen

Bij dit onderzoek zal er tevens gezocht worden naar antwoorden op de volgende onderliggende vragen:

1. Organisatie.
 - Heeft de gemeente een slagvaardige organisatie opgezet om de beleidsvoornemens te realiseren?
 - Zijn de beleidsvoornemens concreet, meetbaar en tijdsgebonden geformuleerd?
 - Is er voldoende samenhang in de uitvoering?
 - Heeft de gemeente voldoende personeel ingezet om de beleidsvoornemens te realiseren?
2. Doelgroepen.
 - Welke maatregelen heeft de gemeente genomen om de inspraak van de burgers/cliënten op het beleid en de uitvoering daarvan mogelijk te maken?
 - Zijn alle doelgroepen van de WMO (ouderen en jongeren) feitelijk bereikt?
3. Financiën.
 - Heeft de gemeente voldoende middelen ingezet om de beleidsvoornemens te realiseren?

2.3 Normenkader

Bij de uitvoering van dit onderzoek wordt uitgegaan van het volgende normenkader:

- de gemeente heeft zich tijdig en in voldoende mate voorbereid op de uitvoering van de WMO;

- de gemeente heeft haar wettelijke opdracht in het kader van de WMO integraal en op alle prestatievelden uitgevoerd;
- de gemeente heeft - conform de wet - passende maatregelen genomen om de burgers tijdig en adequaat te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid;
- de gemeenteraad is jaarlijks voorzien van adequate informatie en verslaglegging over de uitvoering van de wet.

2.4 Onderzoeksaanpak

Het onderzoek is conform het Onderzoeksprotocol van de rekenkamer verricht op basis van de beschikbare documenten en van gesprekken met vertegenwoordigers van cliënten, instellingen, ambtenaren, de portefeuillehouder binnen het college en raadsleden.

3. Beleidskader

De gemeente Wijdemeren heeft haar verantwoordelijkheden, verplichtingen en ambities in het kader van de WMO geformuleerd in de hieronder vermelde documenten.

3.1 Inhoudelijk

Beleidsplan WMO 2008-2011, aangevuld met de daarbij behorende Beleidsvoornemens 2008-2011. De titel van het beleidsplan "Ieder mens telt" beoogt duidelijk een beleid te presenteren voor alle burgers welke door de wet zijn bedoeld.

3.2 Gemeentelijk regelgeving

De vertaling van de wet in de gemeentelijke regelgeving heeft plaatsgevonden in de volgende documenten:

- Verordening Voorzieningen Maarschappelijke Ondersteuning .
- Besluit WMO
- Beleidsregels

3.3 Uitvoeringsafspraken

Afspraken met gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek ter zake van de uitvoering.

3.4 Financieel

De WMO is voor een deel (zorg) een openeinde regeling. Immers de gemeente heeft hier een zorgplicht.

De financiële middelen voor de WMO komen uit de volgende bronnen:

- het nieuwe aanvullende budget dat de Rijksoverheid beschikbaar stelt aan iedere gemeente in Nederland voor de nieuwe taken die

- op hen afkomen te weten de huishoudelijke verzorging en de uitvoering van enkele subsidieregelingen;
- eigen bijdragen van WMO cliënten. Met ingang van 2011 is Wijdemeren een eigen bijdrage gaan heffen. Deze wordt verplicht gesteld en geïnd door CAK (Centraal Administratie Kantoor). De bijdrage is inkomensafhankelijk en gerelateerd aan de voorziening. Dat betekent dat inwoners met een inkomen boven 30.000 euro soms net zo goed de activiteit zelf kunnen betalen, zoals huishoudelijke hulp van 22,75 euro per uur en scootmobielen;
- het budget dat iedere gemeente beschikbaar heeft voor de uitvoering van de oude WVG, nu voorzieningen WMO;
- het gemeentefonds waarin middelen zijn opgenomen voor welzijnstaken waaraan de gemeente ook voor de komst van de WMO invulling gaf (welzijnssubsidies, gezondheidszorg, e.a.).

3.5 Verantwoording

Zoals eerder uiteengezet, heeft de gemeente een verantwoordingsplicht naar de burgers en naar de gemeenteraad.

Ten aanzien van de burgers formuleert de gemeente deze verantwoordingsplicht als volgt in het Beleidsplan 2008-2011:

“De WMO stelt een belangrijke eis aan het vierjarenplan: de gemeente is verplicht om de inwoners te betrekken bij het opstellen van het plan. Ook moeten gemeenten advies inwinnen over het plan bij vertegenwoordigers van betrokken belangenorganisaties. Het vierjarenplan moet samen met het advies van belangenorganisaties naar de gemeenteraad worden gestuurd ter vaststelling. Voor de participatie is het van belang een onderscheid te maken tussen gebruikers van zorg, belangenbehartigers en inwoners”.

Ten aanzien van de gemeenteraad staat in het beleidsplan niets vermeld over de wijze waarop de verantwoording aan de raad zal geschieden.

Kennelijk wordt er hierbij impliciet vanuit gegaan dat deze verantwoording vanzelfsprekend is.

4. Bevindingen

4.1 Algemeen

Ter beantwoording van de centrale onderzoeksvraag, wordt hieronder eerst de uitvoeringspraktijk getoetst aan de reeds geformuleerde vragen en het normenkader. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de volgende informatiebronnen (zie bijlagen A, B en C):

- Beleidsplan en overzicht beleidsvoornemens 2008-2011;
- Ambtelijke document Evaluatie 4 jarig beleidsplan 2008-2011;
- Evaluatie jeugdbeleid 2008-2010;
- Rapportage van het gewest Gooi en Vechtstreek over de prestatievelden 7,8 en 9 WMO over het eerste kwartaal 2011;

- Verantwoordingsrapporten van de stichting Versa Welzijn aan de gemeente Wijdmeren over de jaren 2008-2010.
- Advies van B&W over de ontwikkelingen in het jeugdbeleid.
- Overzicht uitgaven WMO 2007 t/m 2011;
- Interviews met een lid van de WMO-Adviesraad, ambtenaren van de gemeente Wijdmeren, medewerkers van stichting Versa Welzijn, de portefeuillehouder en raadsleden.

In het navolgende worden de antwoorden op de onderzoeksvragen gegeven, toegespitst op organisatie, doelgroepen en financiën.

4.2.1 Organisatie

Heeft de gemeente een slagvaardige organisatie opgezet om de beleidsvoornemens te realiseren?

Ter voorbereiding op de uitvoering van de WMO kreeg de gemeente van de VNG voldoende informatie over de implicaties van deze wet. De uitvoering van de WMO werd in 2007 naar de gemeenten overgeheveld. De gemeente is pas in 2008 gestart met een planmatige uitvoering. Ze koos ervoor om haar burgers te bedienen vanuit een regionaal loket gevestigd in Hilversum. Deze keuze werd mede ingegeven door de wens om, door deze regionale opzet, eerst de primaire organisatieprocessen op orde te krijgen en de deskundigheid te waarborgen. De gemeente constateert wel in het beleidsplan 2008-2011 dat ze hierdoor niet direct op de hoogte is van de eventuele problemen die in het proces van afhandeling van aanvragen spelen. Ook vindt de gemeente dat ze door deze afstand niet de mogelijkheid heeft om aan het loket door te vragen over de behoefte aan ondersteuning die er bij haar inwoners aanwezig is. Dit neemt niet weg dat de gemeente positief is over de regionale aanpak. Het Beleidsplan 2008-2011 zegt hierover:

“De gekozen organisatie werkte wel naar tevredenheid, zie de positieve reactie van de burgers in het tevredenheidonderzoek 2007. Dit is reden voor de gemeente om deze constructie voort te zetten (---). Gezien de tevredenheid over de afhandeling is er geen aanleiding de situatie m.b.t. het loket te wijzigen”.

Vanaf 2011 koos de gemeente desondanks voor de uitvoering van de WMO vanaf een eigen loket. Over deze keuze komt de rekenkamer de volgende verschillende verklaringen tegen:

- *Ambtelijk*
Wijdmeren is er achter gekomen dat Hilversum te ver weg is voor de inwoners van Wijdmeren en dat in het loket alleen “Hilversummers” werkten. De Hilversumse aanpak is anders dan in een betrekkelijk kleinschalige gemeente waarin men zijn

pappenheimers kent. Door de kanteling wordt het contact met de eigen burgers directer en nauwer.

- *Portefeuillehouder*

Een van de redenen van de kanteling is dat Wijdmeren het niet wenselijk vindt dat -zoals in Hilversum het geval is- aanbieders van zorg betrokken zijn in het loket bij de indicatiestelling. Een andere reden is een verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening omdat veel minder telefonisch wordt afgedaan. De geluiden uit het veld zijn positief. Een bezuinigingstaakstelling van 125.00 euro wordt gehaald. Wijdmeren moet scherp aan de wind varen in verband het geldtekort van de gemeente. Dat geldgebrek heeft ook consequenties voor de lengte van de WMO- polsstok".

- *Enkele raadsleden*

De kanteling is een bezuinigingsoperatie; maar het komt de uitvoering ten goede.

- *Vertegenwoordiger van de doelgroep en medewerkers van Versa Welzijn*

Het gemeentelijke loket is voor sommige burgers van Wijdmeren, vanwege de slechte bereikbaarheid van het gemeentehuis via het openbaar vervoer, even ver als Hilversum. De afstand is waarschijnlijk niet de reden voor de oprichting van een eigen loket.

De rekenkamer constateert dat, door het opereren vanuit het eigen loket, de gemeente meer controle heeft op de uitvoering. Ook kan de gemeente hierdoor kritischer kijken naar de aanvragen om verstrekkingen/goederen en zodoende de uitgaven beheersbaar houden. Echter door de getroffen bezuiniging kwam een aantal activiteiten in de knel. Mede daardoor kon een aantal activiteiten, zoals tevredenheidonderzoeken onder de cliënten, niet uitgevoerd worden. Dit werkt ongunstig op de kwaliteit van de uitvoering. Verder constateert de rekenkamer dat - terwijl het jeugdbeleid een integraal onderdeel is van de WMO - het team jeugd binnen de gemeente niet volledig is geïntegreerd in de WMO- organisatie. Deze integratie is gewenst en kan de slagvaardigheid van de totale WMO- organisatie vergroten.

Zijn de beleidsvoornemens concreet, meetbaar en tijdsgebonden geformuleerd?

Uitgezonderd drie gevallen (prestatievelden 1,3 en 4) zijn de beleidsvoornemens niet geformuleerd in smart- termen. Hierdoor is de uitvoering niet controleerbaar.

Is er voldoende samenhang in de uitvoering?

Bij de uitvoering van de WMO heeft de gemeente voldoende samenwerking en coördinatie georganiseerd tussen het loket en de verschillende zorgaanbieders, welzijnsinstellingen, scholen, woningcorporaties en politie.

Heeft de gemeente voldoende personeel ingezet om de beleidsvoornemens te realiseren?

Het totaal aantal WMO- cliënten in Wijdemeren loopt tegen de 500 aan (cijfer van de wethouder: 497 per 2011). In de beginjaren zorgde de gemeente voor de uitvoering van de WMO via het regionale loket in Hilversum. Hierdoor nam ze een overeenkomstig deel van de apparaatskosten van dit loket voor haar rekening.

In 2011 verliet de gemeente - als gevolg van een bezuiniging van 125.000 euro - het regionale loket en opende een eigen loket daarvoor in de plaats. Ten behoeve van de opbouw van een eigen uitvoerend apparaat werden - naast de reeds aanwezige beleidsambtenaar - 3,28 formatieplaatsen gecreëerd.

Ondanks de bezuiniging is het uitvoerend apparaat op operationeel niveau gebleven. Echter, de oprichting van een aantal lokale loketten in de kernen van Wijdemeren voor advies en informatie is, mede als gevolg van deze bezuiniging, niet gerealiseerd in deze planperiode..

4.2.2 Doelgroepen

Welke maatregelen heeft de gemeente genomen om de inspraak van de burgers/cliënten op het beleid en de uitvoering daarvan mogelijk te maken?

De rekenkamer sluit zich aan bij het oordeel zowel van de vertegenwoordiger van het (oude) WMO- platform als van de gemeente zelf dat de betrokkenheid van de burgers bij de voorbereiding en de totstandkoming van het beleid - in de beginjaren van de WMO - te wensen over liet. Het Beleidsplan 2008-2011 zegt hierover:

“Tot op heden zijn inwoners niet actief betrokken geweest bij dit proces. Er is door de gemeente bij de voorbereiding tot op heden niet actief opgetreden richting de burger. Daar is nu verandering in gekomen. Bewoners zijn voor vaststelling van deze nota gevraagd mee te praten over de invulling van het beleid voor de WMO”.

Ter bevordering van de invloed van de burgers op het WMO- beleid van de gemeente werd in 2010 een Adviesraad formeel ingesteld.

Zijn alle doelgroepen van de WMO (ouderen en jongeren) feitelijk bereikt?

De ouderen werden wel bereikt, maar het contact met de jongeren verliep - voor een deel - mede door gebrek aan passende voorzieningen voor ontmoeting en recreatie - moeizaam.

4.2.3. Financiën:

Heeft de gemeente voldoende middelen ingezet om de beleidsvoornemens te realiseren?

De gemeente heeft voor de uitvoering van de WMO in de beginjaren van deze planperiode (2008-2011) voldoende middelen ingezet voor het treffen van voorzieningen op grond van de WMO. In deze jaren werd er – weliswaar in steeds mindere mate – gebruik gemaakt van een vóór de invoering van de WMO opgebouwde reserve. In de loop van de planperiode werd deze reserve steeds kleiner en financiële tekorten zullen in de toekomst praktisch geheel voor rekening van de gemeente komen

In de jaren 2008, 2009 en 2010 zorgde de gemeente voor de uitvoering van de WMO via het regionale loket in Hilversum. Ze betaalde tot 270.000 euro aan dit loket. In 2011 opende de gemeente zelf een eigen loket ten behoeve van de uitvoering. Een bedrag van 125.000 euro (conform raadsbesluit) werd bezuinigd op de uitvoering van de WMO. Het overblijvende bedrag (145.000 euro) werd geïnvesteerd in de opbouw van een eigen uitvoeringsapparaat. Zoals uit onderstaand tabel blijkt zijn de uitvoeringskosten van de WMO, vanuit het eigen loket, vanaf 2011 aanzienlijk hoger dan vanuit het regionale loket. Dit ligt aan de hoogte van de overheadkosten die toegerekend worden aan het uitvoerend apparaat voor de WMO. Dit betekent wel dat de overhead op de uitvoeringskosten van andere gemeentelijke activiteiten met het hetzelfde bedrag verlaagd zijn.

De ten laste van Wijdmeren komende bedragen lopen op door van rijkswege besliste uitbreiding van voorzieningen en door toegestane tariefsverhogingen van aanbieders van huishoudelijke hulp.

Bovengenoemde bezuiniging van 125.000 euro tastte het operationeel niveau van de uitvoering niet aan, maar betekende met ingang van 2011 wel een beperking voor andere activiteiten en beleidsvoornemens zoals het oprichten van lokale loketten voor advies en informatie in de kernen van Wijdmeren.

De kosten van de uitvoering van de WMO bestaan uit uitvoeringskosten en kosten van voorzieningen op grond van de WMO.

In bijlage C is een uitgebreid overzicht van deze kosten gegeven. MGebruik makend van de door de gemeente geleverde cijfers is het volgende samenvattende overzicht van de kosten van de WMO over 2007 tot 2012 vervaardigd.

Uitgaven WMO	2007	2008	2009	2010	2011
Totaal uitvoeringskosten	143.770,50	302.554,91	253.153,00	279.250,36	540.389,42
Totaal uitgaven tbv voorzieningen	2.532.749,10	2.470.326,30	2.795.002,39	3.343.881,19	2.998.541,40
Alg. Uitkering gemeentefonds	1.575.408,00	1.679.429,00	1.823.636,00	1.654.420,00	1.603.469,69
Eigen bijdragen	-365.000,00	-271.963,69	-166.071,75	-421.612,21	-452.022,28
TOTAAL NETTO UITGAVEN	736.111,60	821.488,52	1.058.447,64	1.547.099,34	1.483.438,85
Gestort(+)/ontrokken(-)reserve WMO	280.895,63	351.921,88	164.442,82	-517.941,00	-147.500,00
Ten laste resultaat jaarrekening	1.017.007,23	1.173.410,40	1.222.890,46	1.029.158,34	1.335.938,85

4.3 Toetsing aan Normenkader:

De toetsing van het gevoerde beleid aan de uitgangspunten van het normenkader levert het navolgende beeld op.

4.3.1 De gemeente heeft zich tijdig en in voldoende mate voorbereid op de uitvoering van de WMO.

Dankzij de steun van de VNG heeft de gemeente zich tijdig kunnen voorbereiden op de uitvoering van de WMO.

4.3.2 De gemeente heeft haar wettelijke opdracht in het kader van de WMO integraal en op alle prestatievelden uitgevoerd.

De gemeente heeft zich bij de uitvoering van het Beleidsplan 2008-2011 willen profileren op alle negen prestatievelden. De ambtelijke evaluatie is voornamelijk gericht op vier speerpunten, te weten: informatie en advies, mantelzorg, hulp bij het huishouden en ov-taxi. Deze prioriteiten vloeien voort uit het tevredenheidonderzoek 2007. Op grond van aanvullende documenten, te weten de Evaluatie jeugdbeleid 2008-2010 en de Regionale rapportage prestatievelden 7,8 en 9 kan geconstateerd worden dat de gemeente zich heeft ingespannen om op alle negen velden te presteren.

4.3.3 De gemeente heeft - conform de wet - passende maatregelen genomen om de burgers tijdig en adequaat te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering evaluatie van het beleid.

De gemeente had het voornemen om bij de start van de WMO, de burgers te betrekken bij het proces van voorbereiding en totstandkoming van het beleid. Hiertoe werd informatie verstrekt via een WMO- blad en

het WMO- Platform Wijdmeren opgericht. Later (in 2008) ging dit platform op in de regionale WMO- Adviesraad. Dit regionale orgaan werd later op voorstel van de gemeente Laren opgeheven. De gemeente heeft sindsdien contact gezocht met ad- hoc gevormde groepen, al naar gelang de onderwerpen die aan de orde kwamen. Thans functioneert een - door de gemeenteraad ingestelde - gemeentelijke WMO- Adviesraad. Volgens de voorzitter van het oude platform en tevens lid van de huidige adviesraad heeft de gemeente in de beginjaren deze organen niet consequent betrokken bij alle fasen van de WMO: voorbereiding en advisering. Hij stelt: "De samenwerking tussen het platform en de gemeente bestond voornamelijk uit het informeren door de gemeente van het platform; deze informatie kwam vaak achteraf ". Ambtelijk wordt deze mening gedeeld. Zowel ambtelijk als door dit lid van de huidige Adviesraad wordt thans vermeld dat er sinds 2010 een positieve verandering hierin gekomen is.

4.4 Realisatie van beleidsvoornemens

De vergelijking - per prestatieveld - tussen de beleidsvoornemens enerzijds en de resultaten in de praktijk anderzijds, levert het navolgende beeld resultaat op.

Prestatieveld: sociale samenhang in dorpen, wijken en buurten.

Overzicht beleidsvoornemens:

Aantal wijksteunpunten verder uitbouwen vanaf 2009, te beginnen met de Spot en in een later stadium in de andere kernen.

Ambtelijke evaluatie (afdeling Dienstverlening, november 2011):

Over dit prestatieveld wordt niets vermeld in de evaluatie. Dus over de resultaten ook niet.

Commentaar rekenkamer:

In de verantwoording van Versa Welzijn aan de gemeente Wijdmeren over de jaren 2008, 2009 en 2010 wordt melding gemaakt van een spreekuur in Kortenhoef. Volgens de verkregen informatie ook van raadsleden zijn - door de bezuiniging- de beoogde wijksteunpunten in deze planperiode niet gerealiseerd. Dit geldt met name voor de projecten de Spot en de Dobber.

-Prestatieveld 2: Jeugdzorg.

Overzicht beleidsvoornemens:

- 1 Het kind en diens opvoeders staan centraal.
- 2 Het tweede cruciale uitgangspunt in de jeugdzorg is dat de zorgverlening rondom het gezin een sluitend geheel vormt. Het

- houdt in dat er voor gezorgd wordt dat de jeugdzorgketen een functioneel geheel vormt. Dit heet de "keten"benadering.
- 3 Professionalisering. Dit betekent dat methoden van signalering, overlegvormen en alle andere vereisten voor een adequate ketenbenadering zoveel mogelijk conform professionele normen plaatsvindt.
 - 4 Verdichting en verbreding zorg. Bij verdichting gaat het om de toename van ondersteuning en/of controle door meer personen en/of instanties te betrekken bij kind en/of gezin. Bij verbreding gaat het om het toekennen van nieuwe (extra) taken aan bestaande instanties of instellingen. In dit kader betreffen deze extra taken de pedagogische taken van ondersteuning en controle.

Ambtelijke evaluatie:

In de evaluatie staat niets vermeld over de resultaten van de beleidsvoornemens op dit prestatieveld.

Commentaar rekenkamer:

De beleidsvoornemens op dit prestatieveld zijn de weergave van een aantal beleidsuitgangspunten en geen concrete actiepunten. Uit de verantwoordingsverslagen van Versa Welzijn aan de gemeente Wijdmeren over de jaren 2008,2009 en 2010 en de Evaluatie Jeugdbeleid 2008-2010 van de gemeente Wijdmeren blijkt dat er wel inhoudelijke activiteiten worden ontplooid voor de jeugd. Zowel in het gezin alsook op school en in de publieke ruimte wordt de jongeren steun begeleiding en hulpverlening aangeboden. Rondom de jeugd werken ook verschillende organisaties en instanties samen. In de sfeer van ontmoeting en recreatie vormt het gebrek aan passende voorzieningen een beperking op de ontplooiing van de jeugd. Impliciet zijn de effecten van de beleidsvoornemens uit al bovengenoemde stukken wel traceerbaar. Wat echter ontbreekt is een systematische en overzichtelijke weergave van de resultaten.

De rekenkamer constateert verder dat, hoewel de gemeente extern nadrukkelijk een sluitende aanpak nastreeft voor het jeugdbeleid, ze intern het team jeugd niet geïntegreerd heeft in de interne WMO-organisatie. Dit is ook niet conform het beleidsdoel van de rijksoverheid om - bij het decentraliseren van de Centra voor Jeugd en Gezin naar de gemeenten - het jeugdbeleid te integreren in de WMO.

Prestatieveld 3: Informatie, advies en cliëntenondersteuning.

Overzicht beleidsvoornemens:

"Met geven van informatie en advies wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijk ondersteuning. Onder cliëntenondersteuning wordt verstaan: ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Aandachtspunten hierbij zijn:

- *de gemeente zal een visie op de lokale loketten uitwerken en daarbij het platform betrekken;*
- *digitale toegang tot aanvraagprocedure met digiD in de plaatselijke loketten vanaf medio 2009;*
- *80% WMO aanvragen afhandelen zonder CIZ advies 2011;*
- *duidelijke werkafspraken tussen WMO- loket en andere informatiepunten in de kernen".*

Ambtelijke evaluatie:

"Bij de uitvoering in Wijdemereren is bij aanvang sterk ingezet op software die cliënten een digitaal loket biedt met een vraagwijzer. Dit is per 1 januari 2011 gerealiseerd. Hierdoor kunnen cliënten op de website zoeken naar voorzieningen en hierover informatie krijgen. Ook de aanvraag kan met DigiD worden ingediend".

Commentaar rekenkamer:

Van alle bovengenoemde actiepunten in het document Overzicht beleidsvoornemens vermeldt de evaluatie dat de toegang tot de procedure via DigiD gerealiseerd is. Verder wordt niets vermeld over het al dan niet realiseren van de andere actiepunten. Wel staat op een andere plaats in de evaluatie (zie prestatieveld 6) dat de gemeente thans 90% van de aanvragen zelf afhandelt, zonder advies van CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). Dit beleidsvoornemen is dus ruimschoots gerealiseerd.

De gemeente heet echter geen visie op de lokale loketten uitgewerkt. Doordat de beoogde informatiepunten in de kernen niet van de grond kwamen konden dan ook geen duidelijke afspraken gemaakt worden tussen het WMO- loket en deze punten.

Prestatieveld 4: het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Overzicht beleidsvoornemen:

"Mantelzorgers zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende ouder, kind of ander familielid, vriend of buur. Zij geven die zorg omdat zij een persoonlijke band hebben met die persoon. De zorg die zij geven is langdurig,intensief een afhankelijk van de behoefte van de zorgvrager (definitie Mantelzorgorganisatie Mezzo). De komende jaren moet er extra aandacht aan vrijwilligersbeleid en mantelzorgondersteuning worden gegeven, door bijvoorbeeld:

- *blijven subsidiëren Regionaal Steunpunt Mantelzorg vanaf 2008;*

- *investeren in respijtzorg en maatjesprojecten (maatje=vriendje) vanaf 2008;*
- *onderzoek naar nieuwe initiatieven voor ondersteuning mantelzorgers;*
- *stimuleren aantal jonge mantelzorgers en vrijwilligers in Wijdemeren;*
- *daadwerkelijk ondersteuning aan 40% van de mantelzorgers die langdurig intensief zorg verlenen in 2011 (zie pag. 26);*
- *betere coördinatie tussen welzijns- en zorginstellingen op dit terrein;*
- *extra aandacht voor samenwerking tussen organisaties die met vrijwilligers werken in Wijdemeren".*

Ambtelijke evaluatie (relevante passages).

.“We zijn in overleg met organisaties over hoe we het beste - tijdelijk - de zorg aan een familielid kunnen overnemen zodat de mantelzorger even wat leuks kan doen. Dit wordt in vaktermen “respijtzorg” genoemd.

.We trachten nieuwe vormen van ondersteuning van mantelzorgers te bedenken voor bijv. het afhandelen/regelen van procedures o.i.d.

.Vanaf 2011 worden mede combinatiefunctionarissen ingezet.

.De gemeente heeft tot en met 2011 subsidie verleend voor het adviserend huisbezoek. Een project waarbij vrijwilligers ouderen (75+) thuis bezoeken.

.De gemeente verleent subsidie aan Versa voor het bieden van vervangende thuiszorg, de zogenaamde respijtzorg, zodat mantelzorger even wat anders kunnen doen.

.Tevens wordt in het project vrijwilliger thuishulp(VTH), hulp geboden aan mantelzorgers die hun naaste ondersteunen in de laatste levensfase.

.Het versterken van vrijwilligersbeleid wordt ook bereikt door verstrekken van diverse subsidies aan verenigingen die met vrijwilligers werken.

.Er zijn diverse publiciteitsacties geweest. Wijdemeren komt vaker met activiteiten in de “Mantelzorgkrant”.

.Conclusie is dat de stichting Mantelzorg, nadat zij zijn opgegaan in Versa o.a. in Wijdemeren beter zichtbaar is geworden. De van oorsprong regionaal georiënteerde organisatie heeft een betere plaats gekregen in het loket van Wijdemeren”.

Commentaar rekenkamer:

De evaluatie schenkt wel aandacht aan een aantal beleidsvoornemens waarvan de uitvoering in de planperiode(2008-2011) niet afgerond werd (bijvoorbeeld respijtzorg, ontwikkelen van nieuwe vormen van ondersteuning aan mantelzorgers). Uit de verantwoording van Versa Welzijn aan de gemeente over de jaren 2008,2009,2010 valt af te leiden dat er

wel degelijk intensieve aandacht werd gegeven aan de vrijwilligers en de samenwerking tussen deze groep en de welzijn- en zorginstellingen in de gemeente.

Echter over het kwantitatief beleidsvoornemen om ondersteuning te bieden aan minimaal 40% van de mantelzorgers die daadwerkelijk langdurig intensief zorg verlenen, staat niets vermeld in de evaluatie. Ook in bovengenoemde verantwoording van Versa Welzijn staat dit beleidsvoornemen in de afspraken noch in de resultaten vermeld.

Prestatieveld 5:

“Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch of psychosociaal probleem”.

Overzicht beleidsvoornemens:

- *Aandacht voor de wijze van uitvoering van het OV taxicontract i.s.m. de provincie;*
- *Ontwikkeling projecten op gebied van bestrijden eenzaamheid ouderen;*
- *Voortzetting project adviserend (activerend) huisbezoek 75+”.*

Ambtelijke evaluatie:

“Een groot knelpunt bij de uitvoering van het vervoerscontract is het feit dat gemeenten in deze regio geen contracthouder zijn, maar de provincie Noord-Holland. Dit maakt dat gemeenten maar weinig invloed kunnen uitoefenen op de uitvoering van het contract. Er is geen positieve prikkel om beter te rijden tijdens uitvoering van het contract. De oplossing moest tijdens het contract van de provincie dan ook komen van aanvullende acties op het contract. Naar aanleiding van het onderzoek van Mobicon in 2008 is in Huizen en Wijdemerem besloten tot een pilot. Uiteindelijk bleek de uitvoering van deze pilot moeilijk te realiseren. In 2010 kondigt de provincie aan met ingang van 2011 te willen stoppen met het OV- vervoer uit bezuinigingsoverwegingen. Het was al te laat om voor 2011 een aanbestedingsprocedure op te zetten, daarom is het contract met de provincie verlengd tot 1 januari 2012. De aanbesteding is inmiddels afgerond een start een nieuwe vervoerder met de Wmo taxi”.

Commentaar rekenkamer:

In de evaluatie wordt wel over de problematiek rondom de ov- taxi gerapporteerd. De vervoersproblemen zijn in deze planperiode echter niet opgelost. Over de twee andere actiepunten (bestrijding van eenzaamheid ouderen en voortzetting project huisbezoek 75+) wordt niets vermeld. In de verantwoording (voorwoord) van Versa Welzijn aan

de gemeente Wijdmeren over het jaar 2010 wordt vermeld dat het aantal huisbezoeken aan 75+ daalde vanwege de daling van het aantal beschikbare vrijwilligers.

Prestatieveld 6: het verlenen van voorzieningen aan mensen met beperkingen.

Beleidsvoornemens:

"Dit prestatieveld gaat over de individueel te verlenen voorzieningen die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Onderdeel van deze voorzieningen vormt de voorziening huishoudelijke zorg, waarvoor afspraken met het zorgconsortium Gooi en Vechtstreek zijn gemaakt.

- *Het leveren van een hoge kwaliteit zorg door alert te zijn op het nakomen van afspraken over de levering van hulp bij het huishouden (doorlopend vanaf 2008);*
- *het afsluiten van een nieuw contract voor de hulp bij het huishouden per 1-1-2009 (nieuwe aanbesteding);*
- *kortere doorlooptijden in het proces van aanvraag tot daadwerkelijke verstrekking vanaf 2008;*
- *aandacht voor het (zorg) netwerk rondom de persoon die huishoudelijke zorg vanuit WMO ontvangt".*

Ambtelijke evaluatie (relevante passage):

"Bij de start van het loket in de gemeente Wijdmeren is gekozen voor een aanvraagprocedure met een zo kort mogelijke doorlooptijd. Dit wordt bereikt door in principe indicaties zelf te doen. Hoe tevreden cliënten hiermee zijn weten we nog niet. De controle hierop die in het voorjaar van 2012 plaatsvindt, moet dit laten zien. Adviezen worden in 90% van de gevallen zelf afgehandeld. Daarvoor vindt een huisbezoek door de consultant plaats. Deze bespreekt de woonsituatie en kijkt naar benodigde voorzieningen. De inzet van zorg vindt doorgaans binnen 14 dagen plaats. Er is telefonisch contact voor de inzet van de zorgaanbieder. Eventuele problemen voor snelle inzet kunnen op dat moment worden besproken. Door de vele huisbezoeken ontstaat een goed beeld over de problemen die voor het compenseren van voorzieningen worden ingezet. Beleid kan hierdoor sneller worden aangepast. Een ander effect is dat cliënten beter kunnen worden ondersteund bij de keuze van bij hen passende voorzieningen. Een indicatie dat dit proces goed is verlopen is het feit dat in 2011 slechts 1 bezwaarschrift voor de Wmo is binnengekomen. In 2010 waren dit er nog 6".

Commentaar rekenkamer:

In de evaluatie wordt vermeld dat er tegemoetgekomen is aan de wensen en klachten van de cliënten over de lengte van de aanvraagprocedure. Deze lengte is bekort.

Ook wordt gerapporteerd over de afsluiting van nieuwe contracten met zorgaanbieders. Over de twee andere bovenstaande actiepunten - namelijk de kwaliteit van de zorg en de aandacht voor het (zorg)netwerk rondom de aanvrager - wordt in de evaluatie niet duidelijk en expliciet gerapporteerd.

In de verantwoording van Versa Welzijn aan de gemeente Wijdemeeren over de jaren 2008 en 2009 wordt gerapporteerd dat voor sommige cliënten de eigen bijdrage voor een WMO- of AWBZ- voorziening veel te hoog is. Hierdoor zoeken deze cliënten liever naar particuliere hulp. Dit kan er toe leiden dat de problemen van deze burgers voor de gemeente onzichtbaar worden.

Prestatieveld 7,8 en 9: maatschappelijke opvang, advies en steunpunten huiselijk geweld.

Beleidsvoornemen (beleidsplan):

"De samenwerkende gemeenten in de regio Gooi- en Vechtstreek streven een samenhangende en effectieve aanpak van multiprobleem situaties na. Zij hebben daartoe het bestaande beleid herijkt. Dit beleid is opgenomen in de nota voor maatschappelijke zorg "Voorkomen en aanpakken van multiprobleem situaties".

Als ambitie formuleert de regio:

"Het voorkomen en tegengaan van maatschappelijke uitval, het tijdig en effectief aanpakken van multiprobleem situaties en het bevorderen van maatschappelijk herstel bij multiprobleem cliënten (zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie)".

Ter uitwerking van deze ambitie heeft de regio twintig beleidsprioriteiten geformuleerd die leidend zijn voor de invulling van de drie WMO - prestatievelden 7, 8 en 9 voor alle gemeenten in de regio.

Deze beleidsprioriteiten zijn gegroepeerd in vijf onderdelen:

1. Preventie & Monitoring
2. Signalering en Toeleiding
3. Bemoeizorg en Toeleiding
4. Opvang & Doorstroom
5. Herstel & Reïntegratie

-Ambtelijke evaluatie:

In de evaluatie wordt niet gerapporteerd over de resultaten van de beleidsvoornemens op de prestatievelden 7,8 en 9. In de verantwoording

van Versa Welzijn aan de gemeente Wijdmeren over de jaren 2008,2009 en 2010 wordt ingegaan op de aanpak van de psychosociale problemen, de schuldenproblematiek, het huiselijke geweld, de dakloosheid alsmede de herstelactiviteiten ten behoeve van de cliënten. In de rapportage van het Gewest Gooi- en Vechtstreek over het 1^e kwartaal 2011 voor de drie prestatievelden 7,8,9 wordt ingegaan op de ontwikkelingen betreffende de opvang van dak- en thuislozen, de residentiële psychosociale begeleiding, de vrouwen- en maatschappelijke opvang en de aanpak van huiselijk geweld.

Commentaar rekenkamer:

De beschikbare documenten leveren wel algemene informatie over de resultaten en ontwikkelingen van het beleid op deze drie prestatievelden. Echter, een systematische verantwoording over bovengenoemde vijf beleidsprioriteiten ontbreekt.

5 Antwoord op de centrale onderzoeksvraag

5.1 Onderzoek rekenkamer

In antwoord op de centrale onderzoeksvraag concludeert de rekenkamer uit bovenstaande vergelijking dat niet alle beleidsvoornemens in de planperiode 2008-2011 zijn gerealiseerd. Verder constateert de rekenkamer het volgende :

- Niet alle beleidsvoornemens zijn geformuleerd in concrete, meetbare tijdsgebonden actiepunten. Daar waar de beleidsvoornemens wel in concrete en kwantitatief meetbare termen zijn geformuleerd, is de rapportage in de evaluatie in de regel algemeen geformuleerd en nooit in kwantitatieve termen weergegeven. Hierdoor is het niet mogelijk vast te stellen of de actiepunten zijn gerealiseerd. De systematiek van de rapportage schiet tekort voor een exacte controle op, resp. meting van de resultaten van het WMO- beleid. Alleen de "Evaluatie jeugdbeleid 2008-2010" voldoet aan de eis van systematisch rapporteren.
- De gemeente stelt in het beleidsplan dat ze zich wil profileren op alle 9 prestatievelden. In de ambtelijke evaluatie is echter voornamelijk aandacht geschonken aan een viertal speerpunten, corresponderend met prestatievelden 3, 4, 5 en 6. Over de prestatievelden (2, 7, 8 en 9) is niet expliciet en systematisch gerapporteerd. De evaluatie van het jeugdbeleid 2008-2010 (prestatieveld 2), de aanvullende regionale evaluatie over prestatievelden 7,8 en 9, het collegeadvies over de ontwikkelingen in het jeugdbeleid en de verantwoording van Versa Welzijn bieden wel inhoudelijke informatie over de ontwikkelingen op deze vier prestatievelden. Daarmee wordt echter geen expliciete

verantwoording afgelegd over de – in het beleidsplan en overzicht beleidsvoornemens - geformuleerde uitspraken. Hierdoor is geen controle mogelijk over de resultaten op deze vier prestatievelden.

5.2 Respons raadsleden

Uit het gesprek met een delegatie van raadsleden uit alle fracties over hun ervaring met, respectievelijk hun beleving van het WMO- beleid en de uitvoering daarvan, wordt het volgende geconcludeerd.

- Betrokkenheid

Door wijzigingen in de samenstelling van de raad na de verkiezingen van juni 2010 waren niet alle aanwezige raadsleden betrokken bij de invoering van de WMO in 2007. De meeste raadsleden zitten nu ook niet direct dicht op de uitvoering. De meerderheid is van mening dat de raadsleden afstand moeten houden tot de uitvoering.

- Invloed burgers

De meeste raadsleden vinden dat de participatie van burgers in de beleidsontwikkeling van de WMO niet goed geregeld was. Het WMO- Platform werd slechts achteraf geïnformeerd.

- Verantwoording aan de raad

Er wordt opgemerkt dat sinds 2009 geen verslag is gedaan aan de gemeenteraad over de voortgang van de uitvoering van de WMO en geen tevredenheidonderzoek onder de burgers is gehouden.

- Eigen gemeentelijk loket

De raadsleden bevestigen dat het besluit van de raad om in 2011 het regionale loket in Hilversum te verlaten en een eigen WMO- loket op te richten, primair werd ingegeven door de noodzaak tot bezuinigingen. Het neven doel daarbij was het brengen van het loket dicht bij de burgers van Wijdemerem.

In het kader van deze "kanteling" worden de burgers/cliënten nadrukkelijker aangesproken op hun verantwoordelijkheid en financiële bijdrage bij het verkrijgen van voorzieningen/verstrekkingen.

Sinds de oprichting van het eigen loket doet de gemeente zelf de indicaties voor cliënten. In 80% van de gevallen gaat het goed. Ook wordt het nu mogelijk om de verspillingen tegen te gaan.

-Toekomst

De raadsleden willen eerst de evaluatie van B&W afwachten alvorens conclusies te trekken voor de toekomst van de WMO. Als er in dit verband keuzes gemaakt moeten worden dan is het - volgens enkele raadsleden - denkbaar om opnieuw naar de groepen te kijken. De kinderen, ouderen en gehandicapten zouden bijvoorbeeld meer prioriteit moeten krijgen. Ook wordt gepleit voor een betere spreiding van de aandacht van de gemeente over alle prestatievelden.

-Tot slot wordt voorgesteld om voortaan alle begrotingsonderdelen die te maken hebben met maatschappelijke ondersteuning in één begrotingspost WMO op te nemen en niet verspreid over alle begrotingsonderdelen te laten.

6. Conclusies

De rekenkamer trekt de volgende conclusies uit dit onderzoek.

Inhoudelijk:

In de ambtelijke evaluatie wordt vastgesteld dat voor alle speerpunten op prestatievelden 3, 4, 5 en 6 resultaten ten gunste van Wijdemeersese inwoners tot stand zijn gekomen. Voor een deel is dit juist. De rekenkamer stelt vast dat andere beleidsvoornemens niet zijn gerealiseerd in deze planperiode, zoals:

- een oplossing voor de ov- taxivoorziening;
- de oprichting van lokale loketten in de kernen;
- de uitwerking van de visie op de lokale loketten;
- duidelijke afspraken tussen het WMO- loket en de andere informatiepunten in de kernen.

Ook een aantal wettelijke taken is niet uitgevoerd zoals tevredenheidsonderzoeken, verslagen aan de raad en actieve en tijdige participatie van (vertegenwoordigers van) bewoners.

Organisatorisch:

- Door de noodzaak te bezuinigen heeft de gemeente in 2011 een eigen loket opgericht. Voordeel hiervan is dat de gemeente een beter zicht op de noden van de cliënten heeft gekregen. Ook de huisbezoeken leveren meer en betere contacten met de cliënten (aanvragers) op. De bezuiniging leidde er wel toe dat een aantal beleidsvoornemens en wettelijke taken niet uitgevoerd werd. Om kosten te besparen heeft de gemeente vanaf 2011 voor een belangrijk deel de indicatiestelling voor cliënten zelf uitgevoerd. Tegelijkertijd verstrekt de gemeente zelf de goederen/voorzieningen die deze cliënten toekomen. Hoewel de wet bepaalt dat "het college van burgemeester en wethouders het verlenen van maatschappelijke ondersteuning zoveel mogelijk laat verrichten door derden", handelt de gemeente hierdoor niet tegen de wet(artikel 10 WMO).
- Het team jeugdbeleid vormt geen integraal onderdeel van de WMO- organisatie. Deze integratie zou de interne samenhang en slagvaardigheid van de organisatie versterken.

Financiën:

In de beginjaren van deze planperiode werden de WMO- uitgaven gedeeltelijk gedekt. Met name het open einde karakter van sommige uitgaven (huishoudelijke hulp) en de tariefstijging van de huishoudelijke hulp alsmede de groei van de activiteiten hebben gaandeweg geleid tot grotere tekorten . De bezuiniging van 125.000 euro heeft beperkende gevolgen voor mogelijke activiteiten in het kader van de WMO door gemeente.

De rekenkamer constateert voorts dat niet alleen door bezuinigingen in 2011 een aantal activiteiten niet werd uitgevoerd maar ook dat in een aantal jaren ervoor een aantal beleidsvoornemens niet werd uitgevoerd.

Verantwoording:

- Verantwoording t.a.v. burgers. De wet schrijft de gemeenten voor om de burgers stelselmatig te betrekken bij de voorbereiding, de totstandkoming en evaluatie van het WMO- beleid. Dit is in de beginjaren niet consequent gebeurd. Hiermee werd niet gehandeld conform de wet (artikelen 11 en 12 WMO).
Het jaarlijks tevredenheidonderzoek onder de cliënten is wettelijk verplicht. Hieraan werd wel in 2007 en 2008 voldaan maar niet in 2009, 2010 en 2011. Dit is in strijd met de wet (artikel 9 WMO).
- Verantwoording jegens de gemeenteraad. De wet bepaalt dat het college van B&W elk jaar - vóór 1 juli - een verslag dient uit te brengen over de uitvoering van de WMO en de prestaties. Dit is niet consequent gebeurd in de planperiode 2008-2011. Ook hier werd niet conform de wet gehandeld (artikel 9 WMO).

Evaluatie:

De ambtelijke evaluatie is beperkt tot 4 speerpunten (Informatie en advies, huishoudelijke zorg, mantelzorg, ov- taxi). Hierdoor verdwijnt het zicht op de resultaten op de andere prestatievelden welke door de WMO verplicht zijn. Dankzij aanvullende documenten - zoals boven vermeld - is informatie over de ontwikkelingen op de andere prestatievelden voorhanden.

Deze verbrokkelde presentatie komt een integrale, consistente en systematische verantwoording over de beleidsvoornemens op alle – door de wet verplichte prestatievelden - niet ten goede. Aan de verantwoordingsplicht jegens de burgers en de gemeenteraad wordt hierdoor niet voldoende voldaan.

7. Aanbevelingen

De rekenkamer constateert dat - zowel ambtelijk als bestuurlijk - de inzet voor en het commitment van de gemeente met de WMO groot zijn. De voorwaarden die de wet stelt aan een volledige uitvoering van de WMO stellen hoge eisen aan de capaciteit en de kwaliteit van het ambtelijk apparaat. De organisatie van de uitvoering is een punt van aandacht. De rekenkamer doet daarom de volgende aanbevelingen ter vergroting van de kwaliteit van de uitvoering.

1. Organisatie:

Pas de organisatie aan aan de hoge eisen van de WMO.

Integreer in dat verband het team jeugdbeleid in de WMO- organisatie.

2. Prioriteiten:

Kies binnen de 9 verplichte prestatievelden voor een bewuste selectie van duidelijke prioriteiten die noodzakelijk zijn en financieel haalbaar zijn.

3. Wettelijke taken:

Zorg voor een gegarandeerde uitvoering van de wettelijk verplichte taken.

4. Meetbare effecten:

Formuleer de beleidsvoornemens zoveel mogelijk in termen van concrete, meetbare en tijdsgebonden resultaten.

5. Afspraken met instellingen:

Verbind de financiering van instellingen voor de uitvoering van WMO - taken aan duidelijke en meetbare resultaten van hun inzet (outputfinanciering).

6. Begroting:

Bundel alle uitgaven en inkomsten tot een integrale WMO- begroting die voor de gemeenteraad en de burgers overzichtelijk en makkelijk te controleren is.

7. Evaluatie:

Zorg ervoor dat de evaluatie van het Beleidsplan 2012-2015 tijdig en integraal wordt gepresenteerd aan de raad en de WMO- Adviesraad.

Deze evaluatie is dan een systematische weergave van de beleidsvoornemens met daarbij behorende resultaten en effecten.

8. Wederhoor College B&W

Inleiding

Op 10 april jl. hebben wij van u het rekenkamerrapport Onderzoek Wet maatschappelijke Ondersteuning ontvangen. In het collegeoverleg van burgemeester en wethouders, gedateerd 8 mei jl., is dit rapport uitgebreid besproken. Dit is aanleiding u deze brief te sturen.

Collegebesluit

Het college heeft op 8 mei jl. besloten de aanbevelingen van de rekenkamercommissie als volgt over te nemen:

1. De organisatie aan te passen aan de hoge eisen van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Dit is reeds uitgevoerd. Team jeugd is ondergebracht bij het cluster Zorg, Werk en inkomen.
2. Binnen de 9 verplichte prestatievelden van de Wmo een bewuste selectie van duidelijke prioriteiten te kiezen die noodzakelijk zijn en financieel haalbaar zijn.
3. Te zorgen voor een gegarandeerde uitvoering van de wettelijke taken.
4. De beleidsvoornemens, daar waar mogelijk, te formuleren in termen van concrete, meetbare en tijdgebonden resultaten.
5. Aan de financiering van instellingen voor de uitvoering van de Wmo, duidelijke en meetbare resultaten te verbinden (outputfinanciering) en die verder te ontwikkelen.
6. De uitgaven en inkomsten te bundelen tot een integrale Wmo-begroting die voor de gemeenteraad en de burgers overzichtelijk en makkelijk te controleren is. Met dien verstande dat de verschillende producten zichtbaar blijven.
7. De evaluatie van het beleidsplan 2012- 2015 tijdig en integraal te presenteren aan de gemeenteraad en de Wmo-adviesraad.

De argumenten hiervoor zijn:

1. Het college is van mening dat door de bezuinigingen, herijking van het Wmo-beleid en de uitvoering daarvan dient plaats te vinden en voelt zich hierbij gesteund door de uitkomst van het rekenkamerrapport.
2. De aanbevelingen dragen bij aan het verbeteren van de werkprocessen bij de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Inmiddels zijn wij gestart met het verbeteren van onze werkprocessen en uw aanbevelingen maken hier onderdeel van uit.

De portefeuillehouder Wmo, wethouder Boermans, onderschrijft de weergave van zijn reactie op blz. 8 van het rapport niet. Onderstaand wordt weergegeven wat wel zijn reactie is:

De voornaamste reden van het zelfstandig uitvoeren van de Wet maatschappelijke ondersteuning is een bezuinigingsoperatie op de uitvoeringskosten ten opzichte van de kosten die Hilversum maakte. Een andere reden van de kanteling is dat Wijdemerem het niet wenselijk vindt dat -zoals in Hilversum het geval was- de aanbieders van zorg direct betrokken zijn in het loket, bij de indicatiestelling en bij de doorverwijzing die daaruit kan volgen. Een effect van het zelfstandig uitvoeren is dat er een verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening is opgetreden, omdat veel minder telefonisch wordt afgedaan, maar persoonlijk. De eerste geluiden uit het veld (cliënten en organisaties) zijn positief over de nieuwe invulling en de afhandeling vanuit het gemeentehuis. Onze Wmo-consulenten verdienen een compliment voor hun inzet en betrokkenheid. De bezuinigingstaakstelling van € 125.000 op de uitvoeringskosten wordt gehaald. Dit staat los van de kosten die wij maken voor het leveren van zorg en ondersteuning. Financieel gezien moet Wijdemerem ook de komende jaren scherp aan de wind varen door de situatie waarin de gemeente zit.

In bijlage C, overzicht uitgave Wmo 2007 t/m 2011, staat bij overhead toegerekend aan de Wet maatschappelijke ondersteuning een bedrag van € 339.009,00 vermeld. Deze weergave is onjuist en ook onvergelijkbaar met vorige jaren, waar op dit punt niets is ingevuld. Het gaat hier om overheadkosten die toegerekend kunnen worden aan een groep medewerkers die, onder andere, de Wmo uitvoeren. Het betreft hier niet de uitvoeringskosten Wmo, maar de kosten van de ambtenaren, het gemeentehuis enz.

9. Nawoord rekenkamercommissie

Het verheugt de rekenkamercommissie dat burgemeester en wethouders haar aanbevelingen overnemen.

De rekenkamercommissie wil nog ingaan op de reactie van het college op aanbeveling 1. Deze aanbeveling gaat over het aanpassen van de organisatie aan de hoge eisen van de WMO. Met de daarbij genoemde integratie van het team jeugdbeleid in de WMO-organisatie bedoelde de rekenkamercommissie een voorbeeld te geven.

Gelet op de complexiteit van het onderwerp, met alles wat in deze op de gemeente afkomt, is echter ook een directe inhoudelijke sturing door het management van de afdeling Dienstverlening gewenst. Uit de gevoerde gesprekken is gebleken dat de noodzaak hiertoe wordt onderkend en de bereidheid hiertoe zeker aanwezig is.

Het college stelt dat het in bijlage C Overzicht uitgaven WMO 2007 t/m 2011 vermelde bedrag van € 339.009 voor aan de WMO toegerekende overhead onjuist is. Het vermelde bedrag is echter correct. Door het in huis halen van de WMO-werkzaamheden met de bijbehorende 3,28 formatieplaatsen worden meer overheadkosten aan de WMO-uitvoering toegerekend. Zoals in par. 4.2.3 opgemerkt, wordt aan andere gemeentelijke activiteiten hetzelfde bedrag minder toegerekend

Bijlage A: Geraadpleegde documenten

a. Interne documenten:

- Beleidsplan WMO 2008-2011, gemeente Wijdmeren.
- Overzicht beleidsvoornemens 2008-2011.
- Toelichting op de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Wijdmeren , 2011.
- Nota lokaal gezondheidsbeleid 2008-2012, gemeente Wijdmeren
- Openbare gezondheidszorg jeugd 2007-2010, gemeente Wijdmeren.
- Beleidsregels Maatschappelijke ondersteuning, gemeente Wijdmeren 2011.
- Benchmarkrapport Wijdmeren, gemeente Wijdmeren, 2009.
- Financieel overzicht WMO 2009, gemeente Wijdmeren
- Benchmark- onderzoek 2010, gemeente Wijdmeren.
- Ambtelijke evaluatie WMO- Beleidsplan 2008-2011, Afdeling Dienstverlening, november 2011 Wijdmeren.
- Evaluatie jeugdbeleid 2008-2010", gemeente Wijdmeren.
- De verantwoordingsrapporten van de stichting Versa Welzijn aan de gemeente Wijdmeren over de jaren 2008, 2009,2010.
- Financieel Besluit maatschappelijke Ondersteuning, gemeente Wijdmeren
- Beleidsnota Integraal Jeugdbeleid Wijdmeren 2008-2012.
- Jaarverslag Uitvoering WMO- voorzieningen 2008, Wijdmeren
- College voorstel over de ontwikkelingen in het Jeugdbeleid, Wijdmeren
- Rapportage Gewest Gooi- en Vechtstreek over prestatievelden 7,8 en 9 WMO, 1^e kwartaal 2011.
- Overzicht uitgaven WMO 2007 t/m 2011, gemeente Wijdmeren.
- Verordening "Voorzieningen Maatschappelijke Ondersteuning", 15 december 2010, gemeente Wijdmeren.

b. Externe documenten:

- de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, juni 2006.
- Werkdocument VNG Preventief Jeugdbeleid in het Centrum voor Jeugd en Gezin, 6 juli 2007.
- WMO onderzoeksrapport, rekenkamer gemeente Voorst, januari 2011.
- Visie VNG op Centra voor Jeugd en Gezin en preventief jeugdbeleid.

Bijlage B: Lijst geïnterviewde personen

1. Ambtenaren:
 - a. Afdeling Dienstverlening:
 - Mw. W. Heeg, afdelingshoofd
 - Mw R. Zoetmulder, medewerker/consulent WMO.
 - b. Team Jeugd:
 - Mw. A. van Gelder, seniormedewerker cluster Werk en Inkomen
 - Mw. Marleen Voorn, medewerker jeugdbeleid
2. Platform/adviesraad WMO:
 - Dhr. Stalenhoef, voormalig voorzitter WMO- platform Wijdemeren, thans lid van de WMO- adviesraad
3. Instelling: Versa Welzijn.
 - Dhr. Waagmeester, directeur/bestuurder
 - Mw. Anne Marie Geneugelijk, coördinator
 - Mw. Jeanne Akerboom, consulent Wonen, Welzijn, Zorg/Ouderenadviseur
 - Mw. Annelies Detmar, consulent Wonen, Welzijn, Zorg/Ouderenadviseur
4. Wethouder:
 - Dhr. J.H.Boermans
5. Raadsleden:
 - Mw. Maria van Schaik (PvdA)
 - Dhr. Felix Flaming (GroenLinks)
 - Mw. Nanne Roosenschoon (D66)
 - Dhr. Ab Krook (DB)
 - Dhr. Jan Verbruggen (CDA)
 - Dhr. Theo Reijn (CDA)
 - Dhr. Theo Andriessen (WIJ)
 - Dhr. Ben Steenvoorden (Wij)
 - Mw. Ria Hennis (DB)
 - Mw. Liesbeth Siderius (VVD)

BIJLAGE C

Overzicht uitgaven WMO 2007 t/m 2011

Omschrijving	2007	2008	2009	2010	2011
Uitvoeringskosten WMO					onder voorbehoud
Uitvoeringskosten Hilversum	124.994,00	250.839,91	225.438,00	255.146,36	21.594,42
Kosten beleidmedewerker(uren* tarief)	18.776,50	51.715,00	27.715,00	24.104,00	52.236,00
Loonkosten uitvoering Wijdemeren					127.550,00
Overhead toegerekend aan WMO					339.009,00
Totaal uitvoeringskosten WMO	143.770,50	302.554,91	253.153,00	279.250,36	540.389,42
Uitgaven t.b.v. voorzieningen	2007	2008	2009	2010	2011
(Externe) advieskosten	59.752,10	85.888,76	61.664,65	48.007,67	6.912,93
Ov. uitbestede werkzaamheden		123.436,98	84.395,35	137.092,55	112.366,18
WVG woonvoorzieningen	340.770,73	409.834,40	281.789,95	324.930,02	206.978,23
WVG regionale vervoersvoorz.	256.051,81	206.514,49	231.912,20	311.720,67	281.072,85
WVG overige vervoersvoorz.	325.456,59	337.705,74	419.095,74	384.180,39	342.520,52
WWZ-Regiseur Gewest		5.717,08	12.110,05	13.338,00	13.295,25
Steunpunt mantelzorg (Versa)		69.733,00	71.000,00	65.227,00	62.516,00
Vrijwillige thuiszorg (Versa)			26.546,00	26.546,00	25.218,70
Symfora			23.396,00	15.213,00	14.452,35
Psycho-sociale begeleiding			17.000,00		0
Maatjesproject		6.025,00		17.000,00	15.300,00
Zorg in natura (ZIN) incl.PGB	1.610.469,97	1.311.359,61	1.627.757,10	2.057.937,89	1.926.749,83
Humanitas				3.550,00	3.372,50
Overige inkomensoverdrachten				-12.854,33	-5.301,01
Totaal uitgaven tbv voorzieningen	2532749,10	2470326,30	2795002,39	3343881,19	2998541,40
Alg. Uitkering gemeentefonds	-1.575.408,00	-1.679.429,00	-1.823.636,00	-1.654.420,00	-1.603.469,69
Eigen bijdrage Wmo	-365.000,00	-271.963,69	-166.071,75	-421.612,21	-452.022,28
TOTAAL NETTO UITGAVEN WMO	736.111,60	821.488,52	1.058.447,64	1.547.099,34	1.483.438,85
Gestort(+)/ontrokken(-) reserve WMO	280.895,63	351.921,88	164.442,82	-517.941,00	-147.500,00